

הנדון:

השבוע מתה באלג'יר יוזמתו המדינית של פרס

לא סהודרה

הציבור שהלך אחרי דויד בן-גוריון באש ובמים, הציבור שתמך במנחם בגין כאשר החזיר את סיני כמעט עד המילימטר האחרון ופירק את ההתנחלויות — ציבור זה יענה למנהיג אמיתי, שיוביל אותו למיבצע גדול.

האם פרס יכול להיות מנהיג כזה? רבים יגידו: לעולם לא. אני מוכן להגיד: אולי.

אולם פרס אינו מאמין בעצמו. אין הוא משוכנע. הוא מבזבז את עצמו בהתחמקות, טפלות, בהזיות בלתי-משכנעות, בטכסיסים של פוליטיקאי.

זוהי טרגדיה. הטרגדיה האישית של שימרון פרס. הטרגדיה של מדינת-ישראל.

א בן-הבחון של פרס, ואבן-הגן בדרך, היא גישתו ל-אש"ף.

השבוע נקבר חלומו של פרס. הוא נקבר באלג'יר. פרס עצמו היה אחד הקברנים הראשיים.

היו לו שנתיים כדי לסלק את אבן-הגן מן הדרך. להכניס את אש"ף לתהליך המדיני וליצור את התנאים לתהליך-שלום אמיתי. שלא יהיה בלוף ולא תעלול.

יאסר ערפאת הכשיר את הקרקע לכך. הוא לא עשה את המחווה הרמטית הגדולה, נוסח סאראת, שריבים קיוו ממנו. הוא לא היה מסוגל לכך. אבל הוא עשה הרבה-הרבה מעשים פחות-דרמטיים, שפתחו את השער לרווחה.

מאז פיניו מביירות, לפני חמש שנים, הוא חתר בהתמדה ליעד זה. הוא שילם מחיר יקר מאוד, וקיבל על עצמו סיכונים עצומים.

אחרי מערכת-טריופולי הלך להיפגש עם חוסני מובארכ. הסמל של קמפ-דייוויד והשלום עם ישראל. הוא נפגש פומבית עם ישראלים ציוניים. הוא שילם את המחיר בצורת המרד של אבו מוסא, שפילג את אירגונו, פת"ח. הוא שילם מחיר בצורת פרישתם של ג'ורג' חבש ונאיף חוותמה ממוסדות אש"ף. הוא הפסיק את הפיגועים בחו"ל (אבל לא בארץ). הוא גורש אישית מסוריה. הוא חתם על ההסכם עם חוסין. שאיביו הגדירוהו כהסכסכניעה מביש. הוא הכיר ב"כל החלטות האו"ם", ובכללן ההחלטה 242 (ביחד, אך לא בנפרד). הוא הסכים למישלחת ירדנית-פלסטינית ומינה שני אנשים שאינם חברי אש"ף למשא ומתן המוקדם.

אבונידאל ניסה עשרות פעמים לרצחו, והרג כמה מעוזריו הנאמנים, ובניהם עיצאם אל-סרטאוו.

הוא נשאר בלי בסיס טריטוריאלי. השיעים, בעזרת סוריה וישראל, איימו להשמיר את מחנות-הפליטים בלבנון. על מאות אלפי יושביהם.

מה השיג ערפאת בתמורה?

לא כלום.

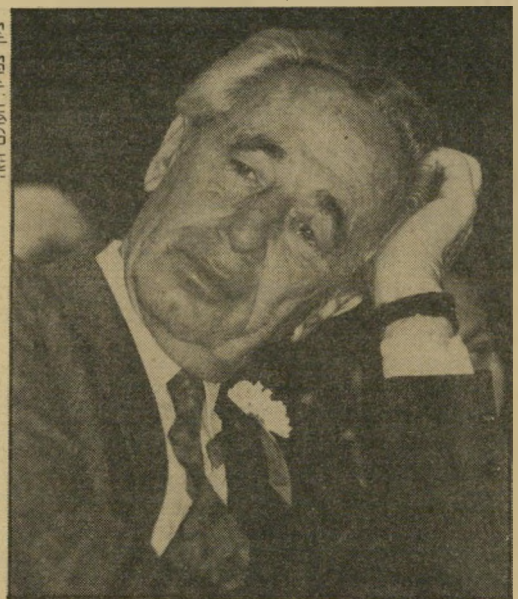
לא הרבה. לא מעט. לא מעט-מזער. לא כלום.

הקונסנזוס הבינלאומי אומר: ישראל ריבונית ובטוחה בגבולות 1967, מדינה פלסטינית בגדה וברצועה (עצמאית או במסגרת של קונפדרציה עם ירדן), ירושלים מאוחדת שחלקה המזרחי יהיה תחת ריבונות ערבית. משאומתן עם אש"ף נכזבו של העם הפלסטיני.

מי שאינו מסכים לכך בשום פנים ואופן, לא לאלתר ולא בשלבים, אין לו מה לחפש בוועידה בינלאומית. כי אז תופיע ישראל בוועידה כסרבנית-השלום.

אבל יכול להחלט להיות ששימרון פרס פיקח הרבה יותר מכפי שזו נראה.

יתכן מאוד שפרס אומר לעצמו: אייפשו למכור את השלום לעם-ישראל, אחרי 20 שנות כיבוש. צריכים להוביל אותו אל השלום צעד אחרי צעד. צריכים להוביל אותו באף. בתחבולות תעשה לך שלום.

ציון צמירה העולם הזה

פרס: בתחבולות תעשה לך שלום?

צריכים לדבר על חוסין, שהוא פופולרי. וצריכים לגרף את אש"ף, שאינו פופולרי. צריכים להעמיר פנים כאילו תיתכן ועידה בינלאומית שתהיה רק "מיטריה". צריכים לדבר על "פלסטינים מתונים ביהודה ושומרון", בשעה שיצחק רבין מגרש אותם.

בלומר: כל זה הוא תרגיל-הונאה גדול, למען מטרה טובה. השלום מקרש את האמצעים.

האם זה פסול?

לא דווקא. כבר היו רברים מעולם. שארל דה-גול רימה את העם הצרפתי, הגיע לשלטון כגיבור הימין הלאומי ואחר-כך עשה שלום עם הפל"ן (המהדורה האלג'ירית של אש"ף, שהיתה הרבה יותר אכזרית).

ריצ'רד ניקסון גידף כל ימיו את הקומוניסטים, והפך זאת לקאריירה, ואחר-כך עשה שלום עם האומה הקומוניסטית הגדולה ביותר בעולם — סין.

יש רק בעייה אחת: ישראל אינה צרפת, ואינה ארצות-הברית. שימרון פרס אינו שארל דה-גול, ואברשה טמיר איננו הנרי קיסנינג'ר.

י היה להסתכל בשימרון פרס בהופעתו האחרונה בתוכנית מוקד, כדי להגיע למסקנה פשוטה:

את הסחורה הזאת אייפשו למכור.

פרס התפתל והתנצל, תירץ והתפרץ. אבל הוא לא שיכנע. רעיון הזקוק להתנצלויות כה רבות, לתירוצים כה מסותלים, לא ימשוך את ההמונים.

יתכן כי הציבור הרחב אינו יכול לעקוב אחרי כל המהלכים המסוככים הדרושים לביצוע מיבצע מדיני, אך לציבור יש חוש כריא מאוד לגבי כנותה של גישה. לגבי שלמותה של דרך, לגבי יושרו של מנהיג.

ישונו כי הציבור היה מפתיע את כל הפוליטיקאים והיה מתרומם לגובה השעה, אילו קם כיום מנהיג כרוזומטי, בעל שיכנוע פנימי עמוק, והיה אומר: רבותי, דרוש לנו שלום. לשלום יש מחיר, ועלינו להחליט לשלם אותו. את השלום עושים עם אויב, ורק האויב עצמו יקבע מי מנהיגו. לכן הבה נפתח במשא ומתן עם אש"ף, ונדבר על החזרת השטחים — כן, כל השטחים! — תמורת שלום מלא, שיבטיח את ביטחוננו, שיפתח לפנינו את המרחב העצום שמסביבנו, שיחזיר לנו את האידיאלים והמוסר של ימי-הראשית שלנו.

ש לנו בעייה עם אש"ף. יותר נכון: יש לנו בעייה עם עצמנו. כאשר אש"ף מאמץ לעצמו קו פרזמטי, ומוכן לפשרה היסטורית, גורם הרבה בהכרח לפילוג בשורותיו.

אז אומרים אצלנו: אש"ף חלש. הוא מסולג. הוא נגמר, אין טעם לדבר איתו.

כאשר אש"ף נוכח לדעת שהקו הפשרני אינו נושא שום פרי, ואך הגביר את סירובה של ישראל לשאת ולתת עימו, הוא מאחד מחדש את שורותיו וחוזר לקו קשוח יותר.

אז אומרים אצלנו: אש"ף קיצוני. עם אש"ף קיצוני אייפשו לנהל משאומתן. אין טעם לדבר איתו.

בשני השלבים, המסקנה היא אחידה: אין לדבר עם אש"ף. הצרה היא שלא יתכן שום שלום, וגם לא שום התקרמות לקראת שלום, בלי אש"ף.

המסקנה: אין שלום, לא יהיה שלום, כל הדיבורים על שלום הם פיתסות-ביצים.

זוהי התורה כולה על רגל אחת.

אחד הדוברים הראשיים הוא עכשיו שימרון פרס. קשה לדעת אם הוא מאמין במה שהוא מדבר, או לא. בשני המקרים, המסקנות הן עגומות.

אם הוא מאמין, הרי הוא חי על כוכב אחר. לא על הירח, כי אל הירח אפשר להגיע. אולי על המאדים, אולי על שבתאי.

הוא מספר לנו כי הנדהנה עומד המלך חוסין לעשות שלום. יש לפרס ידיעות לגמרי-לגמרי סודיות, שאף אחד מאיתנו אינו יודע אותן, ולפיהן זה עומד לקרות אויטריטו.

כל מה שדרוש הוא טכס חריפעמי של מיטריה בינלאומית. יתכנסו נציגי המעצמות הגדולות, ישאו נאומים, ויילכו הביתה. ואז יבוא המלך חוסין, כמרץ מחורש, ויעשה את השלום המיוחל. בלי אש"ף. בלי מדינה פלסטינית. מבלי לדרוש את נסיגת ישראל מהשטחים הכבושים. מבלי לדרוש את קורשיה-איסלאם ואת מיוזר ירושלים.

הוא יעשה מה שסירב לעשות בעקשנות עילאית במשך 20 שנה. למה? ככה. העולם השתנה. יש גלאונסט בעמאן.

עם כל הכבוד, אין בתחזית זו אף לא מילה רצינית אחת.

רשותו האדיבה של ראשיה-הממשלה שימרון פרס (ועל כך אני ממשך להורות לו מקרב-לב) כיליתי לפני שנה שבוע בירדן. ריבתי שם עם מאות אנשים, מכל הסוגים והדרגים.

דבר אחד הובהר לי מעל לכל ספק: המלך חוסין לא יעשה דבר וחצי-דבר ורבע-דבר לקראת השלום בלי אש"ף.

לא מפני שאינו רוצה. יתכן שהיה רוצה, אילו זה היה אפשרי. ולא מפני שהוא אוהב את אש"ף. הוא שונא אותו.

אלא מפני שזה בלתי אפשרי. לא מבחינה פנימית, ולא מבחינה חיצונית. לא מבחינה כלכלית, ולא מבחינה ביטחונית. אייפשו. די להעיק מבט חטוף במפת ירדן, ובהרכב הכומר גראסיה שלה.

האם אומר חוסין לפרס משהו אחר? אני מפקפק בכך.

ואם הוא אומר לו משהו אחר, הרי הוא משלה אותו. אולי כדי להעלות אותו על דרך חדשה, מתוך תיקווה שאחר-כך יגיע פרס עצמו אל המסקנות הנכונות.

חוסין לא יילך לשלום לבדו, וגם לא בחברת "פלסטינים מתונים ביהודה ושומרון", הקיימים רק בדמיונו של פרס.

אין בשטחים הכבושים אף אישי-ציבור פלסטיני אחד שהיה נותן את ידו למהלך כזה.

גם לא-תומכי-ירדן, המכככים בתיקורת הישראלית, אלה תומכים נברית בין חוסין וערפאת. אך הם לא יילכו עם חוסין בלי ערפאת. הדבר כלל לא יעלה על דעתם, כי פירוש הדבר התאכזות ציבורית.

אין הם חוששים מפני רצח. הם יורעים, שאילו נהגו כך, איש לא היה מדבר איתם למחרת היום — לא נשותיהם, לא בניהם ובנותיהם, לא שכניהם. הם היו משולים כמתים מבחינה ציבורית. זוהי האמת הפשוטה: הרוב המכריע של האוכלוסיה סיה בשטחים הכבושים תומך באש"ף. מי עוטר זעיר תומך בקנאות האיסלאמית.

וא הדין לגבי הוועידה הבינלאומית.

מי שמאמין שחמשת הגדולים יבואו לטכס ריק מתוכו, ואחר כך יילכו הביתה — יכול גם להאמין שהשמש מסתובבת סביב כדור-הארץ.

מיטריה מגינה מפני הגשם, ואולי מפני השמש. אבל עזר לא המציאו מיטריה שתגן מפני המציאות.

ועידה בינלאומית תיתן תוקף לקונסנזוס הבינלאומי. אם לא בדרך של כפייה צבאית וכלכלית, הרי בדרך של לחץ מוסרי של דעת-הקהל העולמית.

מאת אורי אבנרי